Knihovna právnické fakulty,
Karlovy University v Praze

ČESKÉ PRÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II. ŽITNÁ UL. Č. 4b — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 Kč I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO Kč 4.

ROČNÍK XVII. V PRAZE, V BŘEZNU 1935. ČÍSLO 3.

F. KOVÁŘ:

Glossy k § 8 a násl. osnovy nového advokátního řádu.

V důvodové zprávě k osnově nového advokátního řádu utvrzuje se, že osnova nepřináší a že to není také jejím účelem rozmnožení advokátní agendy. Toto tvrzení však není správné, neboť v § 8. osnovy jest uvedeno něco, čeho dosud nebylo v žádném advokátním řádě tím méně v dosavádním, oč advokáti vídenští za monarchie již v roce 1826, 1840, 1844, 1849 a 1850 marně usilovali a čeho teprve nyní naším advokátům za republiky má se dostat uzákoněním, že totiž vedle jejich příslušné činnosti poradní a zastupovací jsou také povolání sepisovati listiny. Není blíž uvedeno, o jaké listiny se jedná. Ovšem v následujícím §u téže osnovy jest určeno, že advokát i případný jeho společník nesmí převzíti zastupování ani udílení rady, když v téže věci nebo ve věci s ní souvisící zastupuje stranu druhou nebo jí udílí právní poradu a je-li tu rozpor zájmů. Důsledkem tohoto jasného a přesného ustanovení jest usuzovati, že se jedná o listiny soukromé ve věci vždy jenom jedné strany zájmové čili o listiny jednostrané, sepsané vždy pro svou jednu stranu zájmovou ať si již tato strana sestává z jednoho nebo více jednotlivců a že advokát i případný jeho společník nemá sepisovati listiny zároveň také pro tu druhou stranu zájmovou nebo pro ty druhé strany zájmové ať už to je také jen jednotlivec anebo více jednotlivců čili, že jest vyloučen ze sepisování listin dvou nebo vícestranných.

Dle § 12. téže osnovy jest advokát povinen zachovávati čest a vážnost stavu, jednati poctivě a má své povinnosti svědomitě plniti.

Jiných kautél proti zneužití poradní a zastupovací působnosti advokátovy návrh nemá na rozdíl od přísných opatření proti zneužití působnosti notářovy.

Dosud uvedené zásady v navrženém řádě zřetelněji a srozumitelněji vyjádřené než v dosavádním řádě byly, jsou a zůstanou základnou advokátského povolání, neboť advokát ve sporech i v nesporech nemá a nemůže jinak jednati a pracovati, než udíleti právní porady vždy jen té jedné straně zájmové a ji zastupovati a nikoli zároveň sloužiti dvěma nebo více stranám kolisních zájmů jako jest při sepisování smluv a nebo při projednání pozůstalostí s protichůdnými účastníky.

Advokáti mají míti též danou možnost tarifového rozpětí svých odměn, neboť jejich § 17. ad 4) návrhu zní: »Závazné sazby za práce advokátní v řízení soudním ve věcech jednoduchých častěji se opakujících a nebo takových, které připouštějí průměrné ocenění, mohou býti stanoveny jen vládním nařízením po slyšení vrchní advokátní komory — (nově navrhovaná druhá instance pro věci advokátní na místě vrchního soudu) — tím však není dotčeno právo účastníků smluviti se s advokátem o výši odměny.« Takového obdobného ustanovení návrh nového notářského řádu nemá. Vzhledem k tomu mohli by advokáti nepovolaní ku sepisování dvoustranných a nebo vícestranných listin tyto vyhotoviti jako soukromé osoby a nikoli jako přísežní svědomití advokáti třeba z příčin konkurenčních jak to činí peněžní ústavy se svými soukromými listinami pro své účastníky zdarma.

Dle dosavádního zákonodárství § 1., 2., 3., 5., 40., 52. atd. nynějšího notářského řádu, pak § 293. nespor. říz. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. a nař. min. z 8. června 1857 č. 114 ř. z. o pokoutnictví přísluší sepisování soukromých právních listin vedle listin veřejných z povolání jen notářům za jejich sazební poplatky a také sazebníky na to nikomu jinému ani advokátům vydány nebyly.

Jinak ovšem může sepisovati soukromé právní listiny každý jako soukromník ale zadarmo.

O nějakém vydrženém právu sepisovati bilaterární listiny smluvní a pozůstalostní podání, jak to činí advokáti per nefas od dob parcelačních, nemůže býti řeči, neboť ideové povolání advokátské bylo, jest a bude vždycky stejné. Jenom jest nepochopitelno, že se vůči té jejich činnosti nevyvolalo kárné stanovisko nejvyššího soudu dříve vídeňského a nyní brněnského v uvedených směrech. Již v roce 1911 a před tím jednalo se ve vídeňské sněmovně o nový řád advokátní a notářský a žádalo se, aby knihovní listiny byly výhradně sepisovány notáři, než ale bylo proti tomu namítáno, že by notáři sami na to nestačili, jako by k tomu domnělému nestačení nebylo lze snadno odpomoci rozmnožením míst notářských, na která by při dočasném někdy nedostatku způsobilých kandidátů notářství mohli být ustanoveni žádající o to a kvalifikovaní k tomu jednotlivci ze širokých řad advokátů. Stejně možná odpomoc by byla i nyní velmi vhodná a časová a měla by se chystanými řády též uzákonit ve prospěch obou stavů.

S ohledem na dosavádní i budoucí řády, pokud budou správně ideovými, nemohou jinak jednati a jinou práci konati než vždy

a) advokáti jen své jedné straně zájmové právní porady udíleti a ji zastupovati,
b) notáři strany poučovati, jim vykládati a vysvětlovati a vésti mezi stranami právní řízení a
c) soudcové nestranně vyřizovati.

Advokát zastupuje, notář upisuje a soudce rozhoduje. Advokát jest se stranou, notář mezi stranami a soudce nad stranami. Advokát (přivolaný, přivzatý, zástupce, zastánce, řečník, obhájce) jest právním mužem útoku na jedné straně a obhajoby na druhé straně, notář (listinář) jest právním mužem důvěry a víry a soudce jest právním mužem nestrannosti a spravedlnosti. Všichni jsou muži práva a každý z nich má své kolise, při kterých jest vyloučen z jednání a práce a nemá jeden druhého hleděti stavěti do stínu a nešetrně sahati do jeho oboru a odboru. Advokáti dle vlastních slov v důvodové zprávě ustoupili po zralé úvaze od požadavku legalisace advokátských listin ve správném asi předpokladu, že by to bylo pro ně jen darem danajským proti jejich ideovému povolání a že by to bylo pramenem a zdrojem rozporu zájmů a výluk ze sepisování žalob a ze zastupování ve sporech z těchže jimi sepsaných a legalisovaných listin. Ostatně snad ani všichni advokáti by nechtěli provádět autorisační legalisace, co konali ve středověku u zemských desk slavný právník Všehrd a jeho nástupci a pak v novověku notáři a soudcové, kteří poslednější po civilním řádu soudním ve věcech sporných následkem zmocnění, uvedeného v soudní instrukci, legalisace jakoby menší a nižší službu šmahem přesunuli na kancelářské úředníky, jak asi by advokáti předali sepis soukromých listin i s legalisacemi svým zkušenějším zaměstnancům.

Protestujeme proti zamýšlenému rozšiřování domnělých práv advokátů přes jejich pravé ideové povolání poradné a zastupování na úkor notářů a žádá se, pokud by advokátům rozšiřovaná práva »sepisovati listiny« a důsledkem toho »přejímati deposita« přece byla přiřknuta a nebylo jim dosavadní sepisování listin a přejímání deposit per nefas kompetentně správně a výslovně odňato, aby také jim byly ukládány povinnosti zárukové a fondové, to vše v zájmu veřejnosti právě tak, jak se to nyní chystá pro notáře, — neboť též v novinách ze soudních síní často čteme o zpronevěře toho kterého advokáta, aniž bychom se dověděli, že to stav advokátů jako kollektiv hleděl anebo hledí hraditi poškozencům, jak to dosud činil a činí stav notářů.

Výsledkem těchto všech úvah a zdůvodněných pochybností vypsaných v tomto článku jest důtklivá výzva na advokáty a na ministerské referenty, pokud by byl ještě čas, aby co se týče do onoho § 8. nepatřičně vložená slova »sepisovati listiny« buď k uvarování jakéhokoli klamu občanstva a úřadů k těmto dvěma slovům byla připojena ještě další dvě slova se zněním »sepisovati listiny soukromé jednostranné«, neb aby bylo ustoupeno od široké a blíže neurčené nabídky »sepisovati listiny« a aby ta dvě slova z § 8. osnovy nového advokátního řádu byla vypuštěna vůbec.

Závěrem odkazuji jako senior stavu notářů tuto svou dobře promyšlenou a též zrale uváženou stať nástupcům, aby, pokud uznají zásady zde propagované za správné, podle nich se řídili a aby přes zdráhavé obavy předchůdců vymohli pro svůj stav všecko, co jemu z jeho ideového povolání správně náleží a patří.

Dr. ANTONÍN DUŠEK, Praha XII.:

Může strana zastoupená notářem v řízení podle zákona na ochranu nájemníků žádati náhradu nákladů podle adv. tarifů?

Dnes, kdy notářská veřejnost jest zneklidněna zprávami o chystaných opatřeních legislativních, jež znamenají určité újmy našeho stavu, zvláště pokud jde o jeho prestiž, nebude snad nevhodné zmíniti se o nedávném soudním rozhodnutí, jímž vyslovuje se rovnoprávnost stavu našeho se stavem advokátským, zaručená notářům §em 42 c. ř. s.

Notář zastupoval jako zmocněnec stranu v řízení o svolení ku výpovědi podle § 4 zák. na ochranu nájemníků, a po skončení řízení v prvé stolici likvidoval útraty, dle advokátního tarifu to jest náhradu hotových výloh i výloh právního zastoupení. Usnesením soudu I. stolice byly mu tyto útraty plnou částkou přisouzeny a straně podlehnuvší uloženo, aby je zaplatila.

Strana podlehnuvší odvolala se však proti tomuto rozhodnutí (současně s odvoláním ve věci samé) tvrdíc, že straně zvítězivší neměly býti přisouzeny útraty právního zastoupení, nýbrž pouze náhrada hotových výloh, ježto byla zastoupena »pouze notářem«.

Rekursní soud však této stížnosti nevyhověl a napadené usnesení soudu I. stolice v celém rozsahu potvrdil.

V odůvodnění se praví mimo jiné:

»Lichou jest konečně výtka stěžovatelky, že straně vypovídající neměly býti přiznány útraty podle advokátního tarifu, ježto jest zastoupena notářem a právem útraty tyto prvý soud přiznal, neboť § 42 odst. 2 c. s. ř. klade notáře advokátům zcela na roveň a o případ § 29 c. s. ř. tu nejde.« Odůvodnění dovolává se zde Křepelky v Soudcovských listech roč. 1932 a Dra. Chloupka, tamtéž roč. 1933.

K tomu poznamenávám:

Citované rozhodnutí jest samozřejmé, avšak pravděpodobně ojedinělé za poměrně krátké doby platnosti nového zákona na ochranu nájemníků, neboť dřívější zák. č. 44/1928 a jeho novely měl o útratách specielní ustanovení v § 5, kteráž jako lex specialis vylučovala předpisy zák. č. 100/31 Sb. z. a n.

Podle zákona ze dne 23. II. 1934 č. 32 Sb. z. a n. jímž byla nájemnická ochrana nově upravena, jest řízení konané za účelem rozhodnutí o svolení ku výpovědi smlouvy nájemní řízením nesporným, avšak o útratách jeho a rovněž i o útratách řízení podle § 19 zákona, platí zásady řízení sporného, tudíž ustanovení § 41 a sl. c. ř. s.

O otázce útrat notáře v případě, že tento vystupuje ve sporném řízení jako zástupce stran, bylo již mnohokráte v literatuře pojednáno, při čemž se vyskytují názory dosti odlišné. Vynikající pojednání našeho kolegy Dra. Eduarda Chloupka, jehož citované rozhodnutí se výslovně dovolává a jež jest na str. 61—66 a 81—85 Soudcovských listů roč. 1933, důkladně pojednává o historii této otázky v literatuře, a logicky řeší celou řadu otázek sporných.

Podle mínění Horova »má notář jako zmocněnec strany nárok na soudní náklady v témže rozsahu jako advokát (§ 42 II. II. c. s. ř.). Přes to, že výslovné ustanovení v tomto smyslu obsažené v dřívějším zák. ze dne 26. III. 1890 č. 58 ř. z., nebylo převzato do nového zákona z 18. února 1921